

W nowej wersji JPK pojawią się elementy, które nie występowały w dotychczas przesyłanych plikach:

1) oznaczenia niektórych grup towarów i usług (tzw. kody GTU),

2) oznaczenia rodzajów transakcji,

3) oznaczenia dowodów sprzedaży i dowodów nabycia.

Po raz pierwszy JPK na nowych zasadach należy przesłać, raportując transakcje dokonane w październiku 2020 r. Termin na wysyłkę pierwszego pliku JPK_V7 upływa 25 listopada.

Ad 1)

Co do zasady nie ma obowiązku podawania kodu GTU dla każdego sprzedanego towaru lub usługi. Oznaczenia odnoszą się do tzw. towarów i usług wrażliwych, których sprzedaż jest uznawana za szczególnie narażoną na nadużycia. Katalog zawiera 10 grup towarów oraz trzy grupy usług. Znajdziemy go w rozporządzeniu Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z 15 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług. Lista towarów i usług zaliczanych do poszczególnych grup jest bardzo szczegółowa. Konieczne może być też sprawdzenie przepisów dotyczących m.in. Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU), Nomenklatury Scalonej (CN) czy ustawy o VAT wraz załącznikami 12 i 15.

Uproszczony wykaz GTU wraz z oznaczeniami przedstawia poniższa tabela:

KOD	GRUPA TOWARÓW LUB USŁUG (GTU)
01	dostawa napojów alkoholowych - alkoholu etylowego, piwa, wina, napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich (nie dotyczy gastronomii)
02	dostawa towarów, o których mowa w art. 103 ust. 5aa ustawy o vat (m.in. paliwa i oleje napędowe)
03	dostawa oleju opałowego, smarowego oraz innych olejów wskazanych w przepisach
04	dostawa wyrobów tytoniowych (a także m.in. płynu do papierosów elektronicznych)
05	dostawa odpadów
06	dostawa urządzeń elektronicznych
07	dostawa pojazdów oraz części samochodowych
08	dostawa metali szlachetnych oraz nieszlachetnych
09	dostawa leków oraz wyrobów medycznych
10	dostawa budynków, budowli i gruntów
11	świadczenie usług w zakresie przenoszenia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych
12	świadczenie usług o charakterze niematerialnych, np.: doradczych, księgowych, prawnych, zarządczych, szkoleniowych, marketingowych
13	świadczenie usług transportowych i gospodarki magazynowej

„Poniżej krótkie opis kodów GTU:

GTU_01

Napoje alkoholowe – alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane i wyroby pośrednie, w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym.

Jeżeli alkohol jest wydawany w ramach usługi to oznaczenie nie ma zastosowania.

GTU_02

- benzyny lotnicze(CN 2710 12 31);
- benzyny silnikowe (CN 2710 12 25 – z wyłączeniem benzyn lądowych i przemysłowych, CN 2710 12 41, CN 2710 12 45, CN 2710 12 49, CN 2710 12 51, CN 2710 12 59, CN 2710 12 90, CN 2207 20 00);
- gaz płynny (LPG) – (CN 2711 12, CN 2711 13, CN 2711 14 00, CN 2711 19 00);
- oleje napędowe (CN 2710 19 43, CN 2710 20 11);
- oleje opałowe (CN 2710 19 62, CN 2710 19 64, CN 2710 19 68, CN 2710 20 31, CN 2710 20 35, CN 2710 20 39, CN 2710 20 90);
- paliwa typu benzyny do silników odrzutowych (CN 2710 12 70);
- paliwa typu nafty do silników odrzutowych (CN 2710 19 21);
- pozostałe oleje napędowe (CN 2710 19 46, CN 2710 19 47, CN 2710 19 48, CN 2710 20 15, CN 2710 20 17, CN 2710 20 19);
- paliwa ciekłe w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2019 r. poz. 660 i 1527), które nie zostały ujęte w pkt 1–4 i 6–8;
- biopaliwa ciekłe w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1155, 1123, 1210 i 1527);
- pozostałe towary, o których mowa w art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, wymienionych w załączniku nr 1 do tej ustawy, bez względu na kod CN.

Dla oznaczenia GTU_02 nie ma znaczenia, czy transakcja odbywa się pomiędzy podmiotami krajowymi, czy z podmiotem zagranicznym – istotne jest samo wymienienie towaru w art. 103 ust 5aa ustawy VAT.

GTU_03

- olej opałowy,
- oleje smarowe,
- pozostałe oleje o kodach CN od 2710 19 71 do 2710 19 99, z wyłączeniem wyrobów o kodzie CN 2710 19 85 (oleje białe, parafina ciekła) oraz smarów plastycznych zaliczanych do kodu CN 2710 19 99,
- oleje smarowe o kodzie CN 2710 20 90,
- preparaty smarowe objęte pozycją CN 3403, z wyłączeniem smarów plastycznych objętych tą pozycją

GTU_04

- wyroby tytoniowe,
- susz tytoniowy,
- płyn do papierosów elektronicznych i wyrobów nowatorskich, w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym.

GTU_05

Odpady – wyłącznie określonych w poz. 79-91 załącznika nr 15 do ustawy o VAT:

- wraki przeznaczone do złomowania inne niż statki i pozostałe konstrukcje pływające (PKWiU 38.11.49.0)
- odpady szklane (PKWiU 38.11.51.0)
- odpady z papieru i tektury (PKWiU 38.11.52.0)
- pozostałe odpady gumowe (PKWiU 38.11.54.0)
- odpady z tworzyw sztucznych (PKWiU 38.11.55.0)
- odpady inne niż niebezpieczne zawierające metal (PKWiU 38.11.58.0)
- niebezpieczne odpady zawierające metal (PKWiU 38.12.26.0)
- odpady i braki ogniwi i akumulatorów elektrycznych; zużyte ogniwa i baterie galwaniczne oraz akumulatory elektryczne (PKWiU 38.12.27)

- surowce wtórne metalowe (PKWiU 38.32.2)
- surowce wtórne ze szkła (PKWiU 38.32.31.0)
- surowce wtórne z papieru i tektury (PKWiU 38.32.32.0)
- surowce wtórne z tworzyw sztucznych (PKWiU 38.32.33.0)
- surowce wtórne z gumy (PKWiU 38.32.34.0)

GTU_06

Urządzenia elektroniczne oraz części i materiałów do nich, wyłącznie określonych w poz. 7-9, 59-63, 65, 66, 69 i 94-96 załącznika nr 15 do ustawy o VAT:

- emulsje do uczulania powierzchni do stosowania w fotografice; preparaty chemiczne do stosowania w fotografice, gdzie indziej niesklasyfikowane – wyłącznie tonery bez głowicy drukującej do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych (PKWiU ex 20.59.12.0)
- atrament do pisania, tusz kreślarski i pozostałe atramenty i tusze – wyłącznie kasety z tuszem bez głowicy do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych (PKWiU ex 20.59.30.0)
- płyty, arkusze, folie, taśmy i pasy z tworzyw sztucznych, niewzmocnionych, nielaminowanych ani niepołączonych z innymi materiałami – wyłącznie folia typu stretch (PKWiU ex 22.21.30.0)
Naszym zdaniem tylko wtedy, gdy folia służy do opakowania urządzeń elektrycznych.
- elektroniczne układy scalone – wyłącznie procesory (PKWiU ex 26.11.30.0)
- komputery i pozostałe maszyny do automatycznego przetwarzania danych (PKWiU 26.20.1)
- jednostki pamięci – wyłącznie dyski twarde (HDD) (PKWiU ex 26.20.21.0)
- półprzewodnikowe urządzenia pamięci trwałej – wyłącznie dyski SSD (PKWiU ex 26.20.22.0)
- telefony dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych – wyłącznie telefony komórkowe, w tym smartfony (PKWiU ex 26.30.22.0)
- konsole do gier wideo (w rodzaju stosowanych z odbiornikiem telewizyjnym lub samodzielnym ekranem) i pozostałe urządzenia do gier zręcznościowych lub hazardowych z elektronicznym wyświetlaczem – z wyłączeniem części i akcesoriów (PKWiU ex 26.40.60.0)
- aparaty fotograficzne cyfrowe i kamery cyfrowe (PKWiU 26.70.13.0)
- części i akcesoria do fotokopiarek – wyłącznie kasety z tuszem i głowicą drukującą do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych, tonery z głowicą drukującą do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych (PKWiU ex 28.23.26.0)
- pakiety oprogramowania systemów operacyjnych – wyłącznie dyski SSD (PKWiU ex 58.29.11.0)
- pakiety pozostałego oprogramowania użytkowego – wyłącznie dyski SSD (PKWiU ex 58.29.29.0)
- pozostałe filmy i nagrania wideo na dyskach, taśmach magnetycznych itp. nośnikach – wyłącznie dyski SSD (PKWiU ex 59.11.23.0)

GTU_07

Pojazdy oraz **części samochodowe** o kodach wyłącznie CN 8701 – 8708 oraz CN 8708 10.

- Ciągniki
- Pojazdy silnikowe do przewozu dziesięciu lub więcej osób razem z kierowcą
- Samochody i pozostałe pojazdy silnikowe przeznaczone zasadniczo do przewozu osób (inne niż te objęte pozycją 8702), włącznie z samochodami osobowo-towarowymi (kombi) oraz samochodami wyścigowymi
- Pojazdy silnikowe do transportu towarów
- Pojazdy silnikowe specjalnego przeznaczenia, inne niż te zasadniczo przeznaczone do przewozu osób lub towarów (na przykład pojazdy pogotowia technicznego, dźwigi samochodowe, pojazdy strażackie, betoniarki samochodowe, zamiatarki, polewaczki, przewoźne warsztaty, ruchome stacje radiologiczne)
- Podwozia wyposażone w silniki, do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705
- Nadwozia (włączając kabiny), do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705
- Części i akcesoria do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705
- Zderzaki i ich części (8708 10 – tu niezależnie od tego, czy służą do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705)

Jeśli w ramach świadczonej przez nas usługi (np. naprawy samochodowej) wykorzystaliśmy do tego części samochodowe – nie oznaczamy tej usługi kodem GTU_07. Dotyczy to wyłącznie sprzedaży, np. gdy sprzedajemy na fakturze konkretną część do samochodu.

GTU_08

Metale szlachetne oraz **nieszlachetne** wymienione w poz. 1-3 załącznika nr 12 do ustawy VAT oraz w poz. 12-25, 33-40, 45, 46, 56 i 78 załącznika nr 15 do ustawy VAT (np. **artykuły jubilerskie, złoto, srebro**).

GTU_09

Leki oraz **wyroby medyczne** – produkty lecznicze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne, objęte obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w art. 37av ust. 1 ustawy Prawo farmaceutyczne.

GTU_10

Budynki, budowle i grunty. Oznaczenie GTU_10 należy zastosować do:

- leasingu finansowego budynku, budowli, gruntu, jeżeli w ramach leasingu nastąpiło przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel,
- sprzedaży prawa wieczystego użytkowania gruntu, przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu na własność oraz ustanowienie prawa wieczystego gruntu

Oznaczeniu GTU_10 nie podlegają usługi budowlane i remonty budynków.

GTU_11

Usługi w zakresie przenoszenia uprawnień do **emisji gazów cieplarnianych**, o których mowa w ustawie o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

GTU_12

Usługi o charakterze **niematerialnym**. (patrz.załącznik)

Wyłącznie: usługi doradcze, księgowość, prawne, zarządcze, szkoleniowe, marketingowe, firm centralnych (head offices), reklamowe, badania rynku i opinii publicznej oraz w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych.

- doradcze (w tym doradztwo prawne i podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem): 62.02.01, 62.02.02, 66.19.91, 69.10.11, 69.10.12, 69.10.13, 69.10.14, 69.20.3, 70.22.11, 70.22.12, 70.22.13, 70.22.14, 70.22.15, 70.22.16, 70.22.3, 71.11.24, 71.11.42, 71.12.11, 71.12.31, 74.90.13, 74.90.15, 74.90.19
- księgowość: 69.20.2
- prawne: 69.1
- zarządcze: 62.03.11, 62.03.12, 63.11.12, 66.11.19, 66.30.11, 66.30.12, 68.32.11, 68.32.12, 68.32.13, 69.20.4, 70.22.17, 70.22.2, 90.02.19.1
- marketingowe: 73.11.12
- firm centralnych: 70.1
- reklamowych: 73.1
- badania rynku i opinii publicznej: 73.2
- badań naukowych i prac rozwojowych: 72
- szkoleniowe: 85

GTU_13

Usługi transportowe i gospodarki magazynowej – sekcja H PKWiU 2015 symbol ex 49.4, ex 52.1

- 49.4 Transport drogowy towarów
- 49.41.2 Wynajem samochodów ciężarowych z kierowcą

- 49.42 Usługi związane z przewodnikami
- 52.1 Magazynowanie i przechowywanie towarów

Oznaczenie GTU_13 nie ma zastosowania w sytuacji, gdy podatnik nie świadczy odrębnej usługi transportu towarów tylko dostawę towarów, a usługa transportu towarów jest dodatkowym kosztem tej dostawy”.

Ad 2)

Wspomniane wyżej rozporządzenie Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju wymienia również **rodzaje transakcji**, które należy oznaczyć w nowym JPK_VAT **kodem literowym**. Większość z nich dotyczy sprzedaży. Dwa oznaczenia znajdują zastosowanie również przy transakcjach stanowiących dla podatnika zakup. Zastosowanie procedur szczególnych na dokumentach wynikają głównie z typów transakcji, a nie towarów/usług będących przedmiotem transakcji.

Kody literowe przedstawia poniższa tabela:

KOD	RODZAJ TRANSAKCJI
Transakcje sprzedażowe	
SW	sprzedaż wysyłkowa z terytorium kraju
EE	świadczenia usług telekomunikacyjnych, nadawczych i elektronicznych
TP	transakcje z podmiotami powiązanymi
TT_WNT	wewnątrzspółnotowe nabycie towarów
TT_D	dostawy towarów poza terytorium kraju
MR_T	świadczenia usług turystyki opodatkowanych na zasadach marży
MR_UZ	dostawy towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków
I_42	wewnątrzspółnotowa dostawa towarów następującej po imporcie tych towarów w ramach procedury celnej 42
I_63	wewnątrzspółnotowa dostawa towarów następującej po imporcie tych towarów w ramach procedury celnej 63
B_SPV	transfer bonu jednego przeznaczenia dokonanego przez podatnika we własnym imieniu
B_SPV_DOSTAWA	dostawa towarów oraz świadczenia usług, których dotyczy bon jednego przeznaczenia na rzecz podatnika, który wyemitował bon
B_MPV_PROWIZJA	świadczenie usług pośrednictwa oraz innych usług dotyczących transferu bonu różnego przeznaczenia
MPP	transakcje objęte obowiązkiem stosowania mechanizmu podzielonej płatności
Transakcje zakupowe	
IMP	import towarów, w tym rozliczany zgodnie z art. 33a ustawy o VAT
MPP	transakcje objęte obowiązkiem stosowania mechanizmu podzielonej płatności

Na szczególną uwagę zasługuje kod TP określający transakcje z podmiotami powiązanymi. Będzie on stosowany w odniesieniu do podmiotów gospodarczych, które są ze sobą powiązane na zasadach określonych w ustawie o podatku dochodowym. Każda transakcja pomiędzy nabywcą a dostawcą towarów lub usług, jeżeli spełniają kryteria podmiotów powiązanych, będzie musiała być oznaczona symbolem TP w ewidencji sprzedaży VAT.

Podmioty powiązane – wyjaśnienie!!! WAŻNE!!!

Podmioty powiązane zostały zdefiniowane w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Powiązania mogą występować zarówno pomiędzy podmiotami krajowymi jak i podmiotami krajowymi i zagranicznymi. Najczęściej występujące powiązania dotyczą kapitału bądź osób. Przepisy podatkowe znacząco zmieniły się z początkiem 2019 roku odnośnie definiowania podmiotów powiązanych.

Definicja podmiotów powiązanych w myśl w art. 23m. **Przez podmioty powiązane należy rozumieć:**

1. Podmioty, z których jeden podmiot **wywiera znaczący wpływ** na co najmniej jeden inny podmiot, lub
2. Podmioty, na które **wywiera znaczący wpływ:**
 - a. ten sam inny podmiot **lub**
 - b. małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia osoby fizycznej wywierającej znaczący wpływ na co najmniej jeden podmiot, **lub**
3. Spółkę niemającą osobowości prawnej, spółkę osobową i jej wspólników, **lub**
4. Podatnika i jego zagraniczny zakład.

Podmiot - oznacza to osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej oraz zagraniczny zakład.

Powiązania - oznaczają relacje, o których mowa w pkt 1-4, występujące pomiędzy podmiotami powiązanymi.

Przez wywieranie znaczącego wpływu należy rozumieć:

1. Posiadanie bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 25%:
 - a. udziałów w kapitale **lub**
 - b. praw głosu w organach kontrolnych, stanowiących lub zarządzających, **lub**
 - c. udziałów lub praw do udziału w zyskach lub majątku lub ich ekspektatywy, w tym jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych, **lub**
2. Faktyczną zdolność osoby fizycznej do wpływania na podejmowanie kluczowych decyzji gospodarczych przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, **lub**
3. Pozostawanie w związku małżeńskim albo występowanie pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia.

Zatem analizy istnienia powiązań pomiędzy podmiotami gospodarczymi należy dokonywać przez pryzmat relacji:

- kapitałowych,
- osobowych,
- rodzinnych.

Poniżej kilka przykładów podmiotów powiązanych

Przykład 1

Spółka cywilna osób fizycznych XYZ posiada udziały w spółce z o.o. ABC w wysokości 35%. Na gruncie ustawy o PIT będą to podmioty powiązane.

Przykład 2

Spółka X posiada 40% udziałów w spółce Y i 26% udziałów w spółce Z. Pomimo, że spółka Y i Z nie są ze sobą powiązane w sposób bezpośredni to z punktu widzenia podatkowego będą uważane za podmioty powiązane w sposób pośredni.

Przykład 3

Pani Janina Kowalska posiada 29% udziału w majątku firmy Pana Zdzisława Nowaka. W myśl przepisów podmioty należy uznać za powiązane.

Przykład 4

Pani Ania i Pan Jan są w związku małżeńskim. Każde z nich prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą i dokonując między sobą transakcji gospodarczych należy uznać jako podmioty powiązane.

Przykład 5

Pani Ania przeprowadza transakcje handlowe w ramach prowadzonej działalności gospodarczej z Panią Asią. Pani Asia jest siostrą męża Pani Ani. - powiązania rodzinne.

Ad 3)

Trzeci obowiązek związany z nowymi oznaczeniami w JPK dotyczy niektórych dowodów sprzedaży i dowodów nabycia.

Kody przedstawia poniższa tabela:

Dowody sprzedaży		Dowody nabycia	
KOD	DOKUMENT	KOD	DOKUMENT
RO	dokument zbiorczy wewnętrzny zawierający sprzedaż z kas rejestrujących	VAT_RR	faktura VAT RR
WEW	dokument wewnętrzny	WEW	dokument wewnętrzny
FP	faktura VAT wystawiona do paragonu	MK	faktura wystawiona przez podatnika, który wybrał metodę kasową

Sankcje za niepoprawne wypełnienie JPK

Niepoprawne wypełnienie nowego JPK_VAT może nieść za sobą przykre konsekwencje finansowe dla przedsiębiorcy. W przypadku stwierdzenia przez naczelnika urzędu skarbowego błędów „uniemożliwiających przeprowadzenie weryfikacji prawidłowości transakcji”, podatnik zostanie wezwany do skorygowania pliku. Jeśli w terminie 14 dni tego nie zrobi lub nie przekona naczelnika co do prawidłowości wypełnienia JPK, może otrzymać karę administracyjną w wysokości 500 zł za każdy błąd. Praktyka pokaże, czy urzędy skarbowe będą uznawały za „błąd uniemożliwiający przeprowadzenie weryfikacji prawidłowości transakcji” każde niewłaściwe podanie nowych oznaczeń lub pominięcie kodów w sytuacji, gdy ich podanie było obowiązkowe. Podatnik, który celowo poda w JPK nieprawdziwe dane, musi zaś liczyć się z odpowiedzialnością karno-skarbową i wyższymi karami.